11.5.2026

LAUSUNTOPYYNTÖ MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNALLE

VNS 3/2026 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Neova Oy kiittää maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa lausunto julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2027–2030. Tunnistamme julkisen talouden vakavan tilanteen ja tarpeen sopeutustoimille sekä EU:n liiallisen alijäämän menettelyn edellyttämille toimille. On perusteltua, että julkisen talouden kestävyyttä vahvistetaan sekä menopuolen sopeutuksilla että kasvua tukevilla toimilla.

Korostamme kotimaisten resurssien ja ratkaisujen merkitystä huoltovarmuuden, energiajärjestelmän toimivuuden ja julkisen talouden kestävyyden näkökulmasta. Ennakoitava ja pitkäjänteinen toimintaympäristö on välttämätön investointien toteutumiselle. Lisäksi on tärkeää arvioida sopeutustoimien alueellisia vaikutuksia.

Energiajärjestelmät ja huoltovarmuus

On myönteistä, että energian toimitusvarmuuden ja huoltovarmuuden merkitys tunnistetaan. Talvikauden energiansaannin varmistamiseen suunnattu tukimalli sekä bioenergiaa hyödyntävien CHP-laitosten toiminnan jatkumisen tukeminen ovat perusteltuja toimia. 8 milj. euron vuosittainen tukitaso on kuitenkin rajallinen suhteessa energiajärjestelmän muutokseen ja tuotantorakenteen kehitykseen. Energiaturpeen käytön nopea väheneminen ja kokonaiskäytön aleneminen tasolle, jolla tuotanto- ja toimitusketjujen ylläpito vaikeutuu, korostavat tarvetta kohdentaa tukitoimet siten, että ne tukevat koko ketjun toimintakykyä.

Huoltovarmuuden näkökulmasta keskeistä ei ole ainoastaan yksittäisen tuotantomuodon tukeminen, vaan se, että tuotanto- ja toimitusketjut säilyvät toimivina ja kykenevät vastaamaan myös pitkäkestoisten häiriötilanteiden tarpeisiin. Tukimallien kohdentumisella on tässä ratkaiseva merkitys.

Julkisen talouden suunnitelmassa ei oteta kantaa polttoturpeen verotuksen nykytilan jatkumiseen, vaikka sillä on merkittävä vaikutus alueelliseen energiantuotantoon ja huoltovarmuuteen. Nykyisessä veromallissa polttoturpeen verottoman käytön alaraja on 10 000 MWh vuodessa, jonka ylittävästä käytöstä vero maksetaan, kun taas suunnitelman mukaan alarajaa on tarkoitus laskea vuosina 2027–2029 tasolle 8 000 MWh ja edelleen 5 000 MWh:iin vuodesta 2030 alkaen.

Pidämme tärkeänä, että nykyinen verotuksen rakenne ja taso (10.000 MWh) vakiinnutetaan vähintään siirtymäkauden ajaksi. Ennakoitava ja riittävän korkea verottoman käytön alaraja tukee erityisesti pienempien kunnallisten laitosten toimintaedellytyksiä sekä vähentää tarvetta nopeisiin ja kustannuksiltaan merkittäviin investointeihin, jotka voisivat heikentää toimitusvarmuutta lyhyellä aikavälillä.

Verotuksen kautta voidaan osaltaan turvata energiaturpeen tuotannon jatkuvuutta ja sitä kautta myös alueellista huoltovarmuutta sekä tuotanto- ja toimitusketjujen säilymistä.

NEOVA OY
Yrjönkatu 42, PL 22
40100 Jyväskylä

neova-group.com

Vaihde 020 790 4000
etunimi.sukunimi@neova-group.com
Kotipaikka Jyväskylä
Y-tunnus 0174817-6

NEOVA OY
Yrjönkatu 42, P.O. Box 22
FI-40100 Jyväskylä

neova-group.com

Phone +358 20 790 4000
firstname.lastname@neova-group.com
Reg. Dom. Jyväskylä
VAT FI01748176

Pidämme tärkeänä, että kotimaisten energialähteiden rooli huoltovarmuuden näkökulmasta tunnistetaan selkeästi. Turpeen varmuusvarastoinnin jatkaminen vuoteen 2030 asti on tässä suhteessa johdonmukainen ratkaisu. Huoltovarmuuden kannalta keskeistä on kuitenkin turvata myös tuotannon ja toimitusketjujen toimintaedellytykset sekä kyky vastata kysynnän muutoksiin. Pelkkä varastojen ylläpito ei yksin riitä turvaamaan energian saatavuutta poikkeustilanteissa, mikäli tuotannollinen kapasiteetti ja logistiset ketjut ovat heikentyneet.

Tämän vuoksi on tärkeää huolehtia siitä, että kotimaisen energian tuotantokyvykkyys säilyy ja että tuotantoa voidaan tarvittaessa lisätä nopeasti. Tämä vahvistaa energiajärjestelmän toimintakykyä ja vähentää riippuvuutta tuontienergiasta.

Katsomme, että CHP-tuotannon ja polttoainejoustavuuden merkitys energiajärjestelmän vakaudelle on olennainen, ja niiden roolia tulisi tarkastella kokonaisuutena osana kestävää energiasiirtymää. Lisäksi tukitoimien mittakaavaa ja pitkäjänteisyyttä olisi syytä arvioida suhteessa energiajärjestelmän kokonaiskehittämiseen.

Kuivike- ja kasvuturve huoltovarmuusnäkökulmasta

Huoltovarmuutta on kuitenkin perusteltua tarkastella laajemmin kuin pelkästään energiantuotannon näkökulmasta. Energiajärjestelmään kytkeytyvillä ratkaisuilla on suoria vaikutuksia myös muihin kriittisiin arvoketjuihin, kuten maatalouteen ja elintarviketuotantoon. Kuivike- ja kasvualustamateriaalien saatavuus on keskeinen osa ruokajärjestelmän toimintakykyä, ja niiden merkitys korostuu entisestään poikkeustilanteissa.

Kuivike- ja kasvuturve on edelleen keskeinen materiaali suomalaisessa ruokajärjestelmässä. Vaihtoehtoisia ratkaisuja on kehitteillä, mutta niiden saatavuus, toimivuus ja skaalautuvuus eivät toistaiseksi riitä korvaamaan turvetta. Samanaikaisesti energiaturpeen käytön nopea väheneminen on heikentänyt kuivike- ja kasvuturpeen saatavuutta, koska nämä tuotantomuodot ovat perinteisesti kytkeytyneet toisiinsa.

Tämän vuoksi on perusteltua, että huoltovarmuutta koskevassa kehikossa huomioidaan energiaratkaisujen rinnalla myös niiden vaikutukset raaka-aineiden saatavuuteen muissa kriittisissä käyttökohteissa. Turpeen varmuusvarastoinnin jatkaminen sekä kotimaisen tuotannon edellytysten turvaaminen tukevat osaltaan myös ruoantuotannon materiaalihuoltovarmuutta.

Samanaikaisesti julkisen talouden suunnitelma painottaa vihreää siirtymää ja uusiutuvan energian edistämistä. Näiden tavoitteiden yhteensovittaminen huoltovarmuuden kanssa on keskeistä, ja energiapolitiikan ennakoitavuudella on keskeinen merkitys myös siihen kytkeytyvien biotalouden arvoketjujen kehittämisessä.

Neova Oy:n puolesta,

Janina Mackiewicz

Yhteiskuntasuhde- ja viestintäjohtaja
janina.mackiewicz@neova-group.com